

NOTAT

**Miljø- og
Fødevareministeriet**
Departementet

Kemikalier
Ref. LMK
Den 5. marts 2019

Redegørelse for status på aktiviteter gennemført i 2018 under Ny Fælles Kemiindsats 2018-21

Ifølge aftalen af 17. november 2017 om ny Fælles Kemiindsats 2018-21 skal der årligt udarbejdes en kort redegørelse for status over aftalen.

Status for planens gennemførelse - generelt

Størstedelen af initiativerne i Kemiindsatsen har et flerårigt sigte, og en række af aktiviteterne kører i hele planperioden 2018-2021. De årlige redegørelser har i det lys primært fokus på væsentlige konkrete resultater og indsætter i det forløbne år.

Status for initiativerne er inddelt efter Kemiindsatsens fem overordnede områder: **1. Oplyste forbrugere**, **2. Fair vilkår**, **3. De fem skadevirkninger i fokus**, **4. Forskning og vidensopbygning** og **5. Kontrol og overvågning**. Herudover indeholder aftalen en **EU-strategi**.

I det følgende redegøres for status på hovedindsatserne under de fem områder samt på EU-strategien.

Kemikalieindsats 2018-21 kan læses på <https://mst.dk/kemi/kemikalier/regulering-og-regler/handlingsplaner/kemiindsats-2018-2021/>

1. Oplyste forbrugere

Hovedindsats: Forbrugerinformation og kampagner

Miljøstyrelsen har i 2018 gennemført kampagnen Natural Talents målrettet unge drenge og sekundært deres forældre om risiko for parfumeallergi. Kampagnen bygger på omfattende evidensbaserede studier, og dets særkende var, at de unge selv fik lov at skabe indholdet til kampagnen, hvilket er en ny måde at skabe engagement på. Kampagnen blev gennemført i et aktivt og frugtbart partnerskab med i alt 12 kommercielle og ikke kommercielle partnere fra både detailhandlen, brancheforeninger og forbrugerorganisationer. En effektmåling viser, at kampagnen har leveret tilfredsstillende. Eksempelvis at ca. 4 ud af 10 unge drenge i effektmålingen har kendskab til kampagnen. Kampagnen har endvidere påvirket de unge (som kender kampagnen) i forhold til viden og opmærksomhed på området. Omkring 11.000 har besøgt kampagnens hjemmeside, hvilket er meget tilfredsstillende, ligesom man samlet set er nået ud til 1.522.838 personer og har opnået høje interaktionstal i den digitale kampagne. Kampagnens hjemmeside findes på <http://www.naturaltalents.dk>.

Miljøstyrelsen har endvidere i november 2018 gennemført informationsindsatsen ”Gør det selv som en professionel” målrettet gør-det-selv-segmentet. Hovedbudskabet er, at folk skal huske at følge sikkerhedsanvisningerne, specielt beskyttelsesmaske. Informationskampagnen blev lavet i samarbejde med en række interessenter og markedsført på egne medier, digitale medier samt i medier, som målgruppen læser. Baggrunden er en rapport fra Miljøstyrelsens forbrugerprogram, der viste en risiko ved nogle produkter. Indsatsen er evalueret med et pænt resultat, hvor hovedformålet har været at ramme målgruppen bredt med et enkelt budskab. Kampagnens hjemmeside kan ses her <http://www.mst.dk/påmedmasken>

Primo 2018 gennemførte Miljøstyrelsen kampagnen ”Kan du regne med jakken?”, som henvendte sig til børnefamilier og havde fokus på fluorstoffer i udendørs tøj. Kampagnen anvendte bloggere samt digitale medier. Et andet ben i kampagnen var information til forhandlere over hele landet, så de kan rådgive forbrugerne på området. Kampagnen blev gennemført i samarbejde med en lang række interessenter. Se mere på <http://www.flourfri.dk>. Budskaberne blev relanceret i november 2018 på facebookside Hverdagskemi. Tankegangen bag relanceringen er, at for at opnå effekt er man nødt til at gentage budskaberne systematisk over længere tid.

I 2018 har Miljøstyrelsen endvidere gennemført en informationsindsats om kemikaliereregler for nethandelsbutikker, hvor forbrugervinklen var, at borgerne har ret til en række oplysninger, også når de handler på nettet. Eksempelvis faremærkningen. Kampagnens budskab om, at nethandlen skal kende reglerne i kemikalielovgivningen, er gennem denne informationsindsats blevet bredt eksponeret over for medlemmer af relevante brancheforeninger, interesseorganisationer, Facebook-grupper og iværksætter- og web-shopfora. Borgerne blev nået via facebookside Hverdagskemi.

Miljøstyrelsen er sammen Forbrugerrådet Tænk Kemi involveret i et EU projekt (LIFE AskREACH), som har til formål at udvikle en ny digital platform (app, hjemmeside, database) inspireret af den danske app Tjek Kemien. Den nye app kommer til at dække hele EU og har til formål at gøre det lettere at få viden om særligt problematiske stoffer (stoffer på kandidatlisten) i de varer, man køber (<https://mst.dk/kemi/kemikalier/reach-og-clp/faa-overblik-over-reach/kandidatlistestoffer-og-informationspligter/life-askreach/>). Appen forventes lanceret ultimo 2019. I 2018 har det drejet sig om forberedende arbejde.

Miljøstyrelsens og Fødevarestyrelsens fælles indgang ”kendkemien.dk” indeholder information til forbrugere om kemiske stoffer i fødevarer og forbrugerprodukter som kosmetik, legetøj, tøj og elektronik. Portalen blev lanceret 12. september 2018 og samler information fra Miljøstyrelsens og Fødevarestyrelsens hjemmesider, så forbrugere kan læse de aktuelle råd om kemi i hverdagen samlet ét sted. Portalen opdateres løbende i takt med, at der ændres på råd og guides på de forskellige områder. Indholdet i portalen ligger fortsat på de to styrelser individuelle hjemmesider med fælles grafik. De to eksisterende facebookside MadMedMindreKemi (FVST) og Hverdagskemi (MST) henviser til yderligere information og guides under kendkemien.dk. Fælles nyhed om portalen kan læses her: https://www.foedevarestyrelsen.dk/Nyheder/Aktuelt/Sider/Pressemeddelelser_2018/Slip_for_un%C3%B8dig_kemi_med_ny_hjemmeside.aspx

I løbet af året har der løbende været formidlet information og gode råd om kemi i hverdagen på Miljøstyrelsens hjemmeside, facebookside Hverdagskemi, Miljøstyrelsens facebookside, Instagram og Twitter. Der bliver ligeledes formidlet information til forbrugere om kemiske stoffer i fødevarer på Fødevarestyrelsens hjemmeside samt på Fødevarestyrelsens facebookside MadMedMindreKemi.

Facebookside Hverdagskemi er i fortsat markant vækst. Ved udgangen af 2018 var der således 34.044 mennesker, der fulgte Hverdagskemi. Facebookside MadMedMindreKemi følges også af et stort antal forbrugere – 55.000 personer ”synes godt om” siden. En række af informationskampagnerne – både

til virksomheder og til forbrugerne – har over året brugt Hverdagskemi som platform, ligesom de to sider bruges til at formidle ny aktuel viden om kemi i forbrugerprodukter og fødevarer.

I februar relancerede Miljøstyrelsen f.eks. budskaberne fra en tidligere kampagne ”Kemi i børnehøjde” på Hverdagskemi. Kampagnen, der blev gennemført i 2017, handler om kemi i hjemmet og beskyttelsen af børn fra 0-3 år. Kampagnens budskaber er udover Fødevarestyrelsen udformet sammen med Sundhedsstyrelsen og Lægemiddelstyrelsen. Tankegangen bag relanceringen er, at for at opnå effekt er man nødt til at gentage budskaberne systematisk over længere tid.

På Miljøstyrelsens hjemmeside om kemikalier er der i løbet af 2018 udarbejdet særlige temasider om flourstoffer i udendørstøj, om gør-det-selv-produkter, gravide m.v. ligesom antallet af grønne tips til borgerne er udvidet hen over året, blandt andet med information om squishies.

Hovedindsats: Viden om biocider/sikker brug af biocider på jobbet

I den politiske aftale ønskes det sikret, at både forbrugere og professionelle anvender biocider korrekt. Det ønskes, at forbrugere særligt informeres ift. desinfektions-, insekt-, alge- og træbeskyttelsesmidler. Der er i 2018 udarbejdet fakta-ark til mst.dk omhandlende henholdsvis biocidbehandlede artikler og afskrækningsmidler. Fakta-arkene forventes offentliggjort primo 2019. ”Sikker brug af biocider på jobbet” blev diskuteret på biocidpanelets efterårsmøde, og der arbejdes videre med indsatsen i 2019.

Hovedindsats: Allergistrategi

Miljø- og Fødevarerministeriet lancerede i oktober 2018 en ny allergistrategi med en række initiativer, som skal sikre, at færre danskere får hudallergi i fremtiden. Strategien er inddelt i fem fokusområder: Viden om effekt og eksponering, Vurdering af kemikaliers allergifremkaldende egenskaber, Information og regulering, Særligt problematiske kemikalier og Samarbejde med interessenter og andre myndigheder.

Videncenter for Allergi fortsætter den målrettede vidensopbygning om allergifremkaldende stoffer, jf. afsnit 4 om forskning og vidensopbygning nedenfor. Forbrugerprojekt med fokus på allergenerne Krom VI og Kobolt i lædervarer er afsluttet og afventer offentliggørelse i 2019.

Nye in-vitro metoder (i reagensglas) til test af kemikaliers potentiale for udvikling af hudallergi er implementeret under EUs kemikalielovgivning, REACH. Desuden arbejdes der internationalt på at udarbejde in-vitro metoder til at vurdere potensen af allergifremkaldende stoffer, og Miljøstyrelsen deltager heri. Muligheden for at udvikle en ny (Q)SAR model til forudsigelse af allergene effekter er ved at blive afdækket. På sigt vil denne model kunne bruges til at opdatere den danske (Q)SAR database, den danske vejledende liste til selvklassificering samt til et fremtidigt EU samarbejde om at kontrollere REACH registreringsoplysninger hvad angår hudallergi.

Miljøstyrelsen har i efteråret 2018 gennemført kampagnen ”Natural Talents” (jf. afsnit om Forbrugerinformation og kampagner ovenfor). Der har også været rettet henvendelse til EU-Kommissionen i forhold til yderligere begrænsning af parfumestoffer i både kosmetiske produkter og legetøj.

I 2018 er arbejdet med at etablere et dialogforum startet. Formålet med dette forum er, at myndigheder og relevante interessenter på allergiområdet kan dele erfaringer, diskutere nye problemstillinger og styrke koordinering af initiativer på allergiområdet.

Hovedindsats: Miljømærker

Målet med miljømærkeindsatsen er at inspirere forbrugere til at efterspørge miljømærkede produkter og øge udbuddet der, hvor der er et lille udbud af produkter.

Indsatsen er opdelt i tre områder:

1) Øge efterspørgslen efter miljømærkede varer:

Miljømærkning Danmark etablerede i 2018 et koncept med forbrugerrettede temasider på ecolabel.dk. Målet med temasiderne er at give gode råd om god kemi i hverdagen og inspirere til en mere bæredygtig hverdag. I 2018 etableredes temasiderne "Børn og Gravide" og "Pas på dig selv" (målrettet kvinder med børn i alle aldre), der samlet set indeholder mere end 20 inspirerende artikler. Content fra siderne blev løbende distribueret via sociale medier og PR.

2) Øge udbuddet af miljømærkede varer – målrettet markedsdialog:

Miljømærkning Danmark satte 2018 fokus på at understøtte Københavns Kommunes indsats for at få større udbud af miljømærket legetøj med bl.a. deltagelse på stort markedsdialogmøde med branchen. Derudover satte Miljømærkning Danmark fokus på markedsdialogen med branchen via LinkedIn.

3) Tilskudsordning:

Miljøstyrelsen gennemførte i 2018 en miljømærketilskudsordning, der gav tilskud til virksomheder med henblik på, at de skal undersøge muligheden for at opnå licens til tøj-/tekstil-/babyprodukter, legetøj, børne-/ungemøbler og parfumefri make-up produkter til unge. Der var 21 ansøgere og 8 virksomheder har fået et tilskud på 40-100.000 kr. til at gennemgå deres forretningsmodel med henblik på at miljømærke deres produkter. Der er givet støtte til 2 ansøgere i hver kategori. Der var ingen ansøgere til kategorien personlige computere, tablets og lignende. Der forventes først licenser i 2020 som resultat af tilskudsordningen.

2. Fair vilkår

Hovedindsats: REACH og CLP

Miljøstyrelsen arbejder aktivt med at forbedre virksomheders registreringer under REACH. Miljøstyrelsen kommenterer både på udkast til afgørelser, som er udarbejdet af ECHA, vedrørende dossiervurdering (kontrol af registreringsoplysninger samt industriens testforslag), og udkast til afgørelser, som er udarbejdet af andre lande i forbindelse med stofvurderinger. Miljøstyrelsen har haft hovedfokus på at forbedre beslutningsudkast for de principielt vigtigste sager vedrørende specielt bekymrende stofegenskaber (miljøfarlighed (PBT), kræft, skader på arveanlæg/DNA (mutagenicitet), skader på forplantning og udvikling samt hormonforstyrrende effekter), og hvordan der er særligt stort potentiale for, at de påkrævede oplysninger kan lede til en bedre risikohåndtering og derved reduceret påvirkning af mennesker og miljø. I 2018 er der indsendt 22 ændringsforslag til sådanne beslutninger, hvilket har medført, at ca. 80 % af de kommenterede beslutninger er blevet ændret på baggrund af de danske kommentarer.

Et andet virkemiddel under REACH er stofvurderinger, hvor medlemslandene, herunder Danmark, udfører stofvurderinger af en række prioriterede stoffer, hvor der er mistanke om, at udsættelsen kan medføre en risiko for mennesker eller miljø. Danmark har udvalgt stoffer ud fra en mistanke om kræftfremkaldende virkning, om skadevirkning på arveanlæggene, om reproduktionsskadevirkning, om hormonforstyrrende virkning på mennesker eller miljø, og/eller om anden virkning på miljøet samtidig med, at der er en høj udsættelse af mennesker og miljø og dermed en stor risiko. Hvis det evaluerende medlemsland vurderer, at der er behov for yderligere dokumentation for at kunne afklare en bekymring, udarbejder medlemslandet et udkast til afgørelse, som indeholder krav til REACH registranterne om at levere dokumentation, f.eks. ved at udføre specifikke tests. Udkast til

beslutning rundsendes blandt de øvrige medlemslande til kommentering og vedtages efterfølgende i ECHAs Medlemsstatsudvalg. Resultaterne af disse tests er begyndt at komme ind og vil i de kommende år danne grundlag for efterfølgende regulering af stofferne, når dette viser sig at være begrundet (klassificering, optag på kandidatlisten og/eller begrænsningsforslag). Stofvurdering kan også munde ud i et konklusionsdokument ofte fulgt op af et reguleringstiltag, ifald dokumentationen herfor er fundet tilstrækkelig.

Miljøstyrelsen har i 2018 været ansvarlig for stofvurderinger for følgende stoffer:

- Fire Ftalater, der ligner de ftalater, som allerede er optaget på kandidatlisten som hormonforstyrrende og/eller er klassificeret som reproduktionsskadende. I 2018 har Danmark for alle 4 stoffer identificeret mangler i registreringerne i forhold til REACHs registreringskrav, bl.a. mht. information om langtidsskadevirkninger, skader på forplantningsevnen eller på udviklingen. EUs Kemikalieagentur vil på baggrund af den danske vurdering udarbejde beslutninger, der vil pålægge registranten at iværksætte testning mhp. at disse højtonnagesoffer lever op til registreringskravene, og hvor vurdering af og beslutning om behovet for regulering muliggøres.
- OAPP, som Danmark først vurderede i 2012. På baggrund af Danmarks vurdering besluttede EU, at registranten skulle udføre test af reproduktionsskadende virkning og hormonforstyrrende virkning i dyr og miljø. Disse test forelå i februar 2018, og Danmark skal i 2019 vurdere, om OAPP på den baggrund giver anledning til yderligere bekymring for mennesker sundhed og/eller miljøet.
- Propoxyleret bisphenol A, som Danmark først vurderede i 2013. Miljøstyrelsen er gået i gang med vurderingen af de krævede test for reproduktionsskadende og hormonforstyrrende virkning, som forelå fra registranten i september 2018, med henblik på deadline til september 2019.

For Ziram, der anvendes som pesticid og i en række andre produkter, ledte Miljøstyrelsens vurdering til en EU enstemmig vedtagelse i december 2017 om at pålægge registranterne at teste stoffet for effekter på hjernen, herunder om udsættelse for stoffet kan medføre udvikling af Parkinsons sygdom. Imidlertid har registranten appelleret til EU Kemikalieagenturet, ECHAs Board of Appeal. Miljøstyrelsen intervenserer ikke direkte, men har i 2018 givet fagligt input til sagen.

En tidligere dansk stofvurdering for triclosan, der bl.a. anvendes i kosmetik, er blevet påklaget af en tysk virksomhed til EU-retten. Virksomheden er utilfreds med, at de er blevet pålagt at undersøge, om stoffet kan påvirke hjernens udvikling, og om det er særligt skadeligt i miljøet. Sagen blev i første omgang forelagt for ECHAs appeludvalg, hvor virksomheden tabte sagen. Danmark intervenserer i retssagen til fordel for ECHA.

Danmark har i 2018 indsendt forslag om harmoniseret klassificering for stoffet DBMC som skadeligt for forplantningen, og forslaget forventes behandlet i ECHA i løbet af 2019. Derudover blev fire danske forslag til harmoniseret klassificering, som var indsendt i 2017, behandlet i 2018. Det drejer sig om forslag til klassificering af bly som farligt for vandmiljøet, hvilket blev vedtaget. Desuden blev forslag om klassificering af to parfumestoffer (Cital, Geraniol) som stærkt allergifremkaldende behandlet. Stofferne blev ikke klassificeret som stærkt allergifremkaldende, men Geraniol blev klassificeret som hudsensibiliserende. Cital har i forvejen denne klassificering. Endelig blev forslag om at klassificere ftalaten DINP som skadeligt for forplantningen og udvikling ikke vedtaget, da det blev vurderet, at der ikke er tilstrækkeligt videnskabeligt grundlag for en klassificering.

I 2018 har Danmark også arbejdet på klassificeringsforslag for stofferne Benzophenon og Cumene som kræftfremkaldende, og forslagene forventes indsendt til ECHA i 2019. Ligeledes forventes indsendt

dansk forslag om klassificering af parfumestoffet Cinnamaldehyd som allergifremkaldende. Dette indgik tidligere som et element i britisk klassificeringsforslag, som UK har trukket tilbage.

Miljøstyrelsen indsendte i februar 2018 et beslutningsforslag til ECHA om optagelse af tjærestoffet BgP (som hører til stofgruppen PAH'er) på kandidatlisten over særligt problematiske stoffer for stoffets miljøskadelige egenskaber (meget persistent og meget bioakkumulerbart, vPvB). Miljøstyrelsen modtog kommentarer til beslutningsforslaget fra andre medlemsstater, NGO'er og ECHA. På baggrund af disse kommentarer blev beslutningsforslaget justeret, og ECHAs Medlemsstatsudvalg nåede til en enstemmig beslutning om optagelse af stoffet på kandidatlisten i juni 2018.

Derudover deltager Miljøstyrelsen aktivt i en række ekspertgrupper, herunder ekspertgruppen for hormonforstyrrende stoffer, ekspertgruppen for særligt miljøskadelige stoffer (PBT) og ekspertgruppen for risikohåndtering af problematiske stoffer. En lang række stoffer er behandlet i disse ekspertgrupper, og ved aktiv deltagelse i dette arbejde har Miljøstyrelsen ikke kun påvirket EU's kemikaliepolitik via de forslag, som udarbejdes af Danmark, men også ved at kommentere på forslag, som udarbejdes af andre EU medlemslande samt ECHA og Kommissionen.

Begrænsningsforslag: EU-Kommissionen har i 2018 vedtaget to begrænsningsforslag, som Miljøstyrelsen helt eller delvis har udarbejdet, nemlig forslaget om forbud mod varer med 4 ftalater og forslaget mod visse sprayprodukter med perfluorerede silaner. Et forslag om tatoveringsfarver, hvor Miljøstyrelsen også har bidraget, er under afsluttende behandling i Kemikalieagenturets videnskabelige komiteer. Miljøstyrelsen bistår Kemikalieagenturet med at udarbejde et forslag om regulering af fosforklorbaserede flammehæmmere i varer, som børn kan komme i kontakt med.

Miljøstyrelsen har i 2018 lanceret to nye værktøjer, der skal hjælpe virksomheder med at spore, hvad deres produkter består af, og hvilke kemiske stoffer de skal være ekstra opmærksomme på. Læs her <https://www.dmogt.dk/branchenyt/faa-hjaelp-til-at-spore-kemi-i-dine-produkter>

Hovedindsats: Cirkulær økonomi og plast samt PVC-indsats

I 2018 er der gennemført en kortlægning af PVC produkter på det danske marked og deres indhold af (skadelige) stoffer. Derudover har der været fokus på at indkredse relevante produktområder, hvor der er basis for at erstatte PVC med andre materialetyper.

Der er gennemført tre mindre forundersøgelser, som opfølgning på PVC kortlægningen: en undersøgelse af, hvilke produkttyper organotin-forbindelser indgår i, og hvordan der kan analyseres for deres tilstedeværelse, en undersøgelse af, om der er et miljømæssigt grundlag for at igangsætte en indsats ift. indsamling, genanvendelse eller materialesubstitution for nogle specielle mindre produktgrupper som bannere med reklametryk, hoppeborge, markedstelte, presninger og andet samt en undersøgelse af, hvordan resultaterne fra et stort projekt netop afsluttet af ECHA og den europæiske kemi brancheorganisation CEFIC om additiver i plast kan komplementere og udvide den forståelse, der er opnået i den danske PVC kortlægning.

På basis af ovenstående analyser er det besluttet, hvordan den resterende PVC indsats gennemføres, jf. projektkatalog, som har været i høring hos aftaleparterne.

Hovedindsats: Innovation i kemi

Substitutionspartnerskabet "Kemi i Kredsløb" blev afsluttet i 2018. Partnerskabet har bl.a. udviklet hjemmeside og værktøjer, som virksomheder kan bruge i forbindelse med deres substitutionsarbejde,

og som er indgået i konkrete virksomheders projekter for substitution til mindre problematiske kemikalier. Som eksempel kan nævnes projekt om substitution af opløsningsmidler i trykfarve, hvor en verdensførende dansk virksomhed lykkedes med at finde et mindre sundheds- og miljøskadeligt alternativ til de opløsningsmidler, der bruges i dag. Det nye opløsningsmiddel er dog ikke implementeret endnu, da prisen er for høj til rentabel substitution.

Det opfølgende projekt vedr. innovationsindsats for substitution af Kemi blev sendt i udbud i oktober 2018. Projektet er startet primo 2019 og vil løbe indtil udgangen af 2021. En del af projektets formål er at få udbredt kendskabet og anvendelsen af de værktøjer, som blev udviklet under det forgående projekt Kemi i Kredsløb til den danske industri.

Miljøstyrelsens redegørelse for, hvordan det undgås, at sundheds- og miljøskadelige kemikalier udgør en barriere for cirkulær økonomi vil blive udarbejdet i to dele, hvoraf den første del redegør for de igangværende initiativer i Danmark, EU og globalt, der bidrager til at sikre, at der tages højde for sundheds- og miljøskadelige kemikalier i den cirkulære økonomi. Denne del er udarbejdet i 2018 og oversendt til aftaleparterne. Anden del går i dybden med udvalgte brancher med afsæt i de sektorer, der er udpeget i anbefalinger fra regeringens Advisory Board for cirkulær Økonomi. Anden del færdiggøres ultimo 2019.

Hovedindsats: Information til virksomheder om og tilskud til biocider

Der har i 2018 været fokus på sikker drift af biocid-helpdesken, hvor ansøgere kan få juridisk og teknisk bistand om biocider, forordningen og ansøgningskrav.

Der planlægges fortsat en tilskudsrunde i 2019 til virksomheder, der har udviklet mindre belastende biocider og har brug for støtte til produktgodkendelse efter den markant mindre omkostningskrævende og forenklede godkendelsesprocedure, der samtidig giver nemmere adgang til de øvrige EU landes markeder eller til godkendelse af mindre belastende aktivstoffer. Herudover har Miljøstyrelsen deltaget i en række forskellige arrangementer hos forskellige brancheorganisationer for at fortælle om forordningens krav og relevante problemstillinger.

Hovedindsats: Vejledning til virksomheder om kemi i fødevarer

Fødevarestyrelsen har afholdt møder med branchen om relevante og aktuelle emner indenfor de forskellige kemiske lovgivningsområder fx om den nye planteliste/novel food, tilsætningsstoffer, malakitgrønt, fødevarekontaktmaterialer og akrylamid.

Der udarbejdes løbende nye vejledninger samt opdatering og digitalisering af eksisterende vejledninger. I 2018 er fvst.dk blevet opdateret om fødevarekontaktmaterialer (bl.a. rustfrit stål, fluorerede stoffer og dansk tjekliste om overensstemmelseserklæring for fødevarekontaktmaterialer), med en planteliste med risikovurderinger af planter og status i forhold til novel food reglerne og om tilsætningsstoffer (bl.a. fødevarelisten med indplacering af konkrete produkter i fødevarekategorier). Kemi Tjeklisten, som ligger på fvst.dk, er også blevet opdateret.

3. De fem skadevirkninger i fokus

Hovedindsats: Globale konventioner

På det globale område var der i 2018 særligt fokus på Minamatakonventionen om kviksølv og på arbejdet med at udvikle anbefalinger til en ramme for det globale arbejde med kemikalier og affald efter 2020, der skal videreføre arbejdet under den globale kemikaliestrategi, SAICM, og bidrage til

opfyldelsen af 2030-agendaen og de globale bæredygtighedsmål. Under SAICM var fokus blandt andet på at udvikle ambitiøse, realistiske mål og milepæle for at kunne vurdere fremdriften af aftalen. Under Minamatakonventionen var der blandt andet fokus på en fastsættelse af, hvornår affald indeholdende kviksølv falder ind under konventionens bestemmelser, at vedtage en vejledning til oprydning på forurenede grunde og fastsættelse af rammerne for fremadrettet at kunne vurdere effektiviteten af konventionen. Danmark bidrog økonomisk til UN Environments arbejde med at implementere Minamatakonventionen og til den intersessionelle proces under SAICM, der skal udvikle anbefalinger til det globale kemikalie- og affaldssamarbejde efter 2020.

Danmark fremsendte den 2. opdaterede nationale implementeringsplan for Stockholmkonventionen om persistente organiske miljøgifte (POP-stoffer) til konventionens sekretariat, hvor der især var fokus på seks nye stoffer, der er optaget under konventionen siden sidste opdatering i 2012. Nationale implementeringsplaner er et krav for parter under konventionen og formidler den viden, der er nationalt om forekomst af POP-stoffer, samt beskriver tiltag, der kan forbedre implementeringen. Danmark deltog 17.-21. september 2018 som medlem i det 14. møde i den tekniske komité under Stockholmkonventionen (POPRC-14).

Udenfor aktiviteterne under Kemiindsats 2018-21 tiltrådte Danmark Kigali-ændringen til Montrealprotokollen om stoffer, der nedbryder ozonlaget. Ændringen vurderes at forhindre en global temperaturstigning på 0,5°C og bidrager dermed væsentligt til klimamålene.

Hovedindsats: Biocider

Miljøstyrelsen har i 2018 fortsat deltaget aktivt i EU-forvaltningskomitéer med at vurdere aktivstoffer. Der er truffet ca. 16 beslutninger om aktivstoffer i EU med dansk deltagelse. Antallet af trufne beslutninger er lavere end i de foregående år. Dette skyldes især, at kriterierne for hormonforstyrrende egenskaber for biocider trådte i kraft 7. juni 2018. Efter denne dato skal der først være foretaget en vurdering af aktivstoffet i forhold til disse kriterier, før der kan tages beslutning om godkendelse af et aktivstof. Dette har medført en længere beslutningsproces. Kommissionen har fokus på, at fremdriften øges igen, men der kan i 2019 stadig forventes et lavere niveau af godkendelser.

Miljøstyrelsen har desuden bidraget til risikovurdering af produkter mhp. EU-godkendelse. I 2018 blev der truffet de fem første beslutninger om EU-godkendelse af produkter i EU med dansk deltagelse. De godkendte produkter er alle desinfektionsmidler med aktivstoffet jod. EU-godkendte produkter kan markedsføres i hele EU uden specifik national risikovurdering. Det er derfor vigtigt, at Miljøstyrelsen bidrager til EU-risikovurderingen af produkterne for at sikre et højt beskyttelsesniveau samt hensyn til særlige danske forhold, f.eks. resistens, kvalitetskrav, anvendelses- og miljøforhold.

Hovedindsats: Forberede regulering af CMR, hormonforstyrrende, neurotox og PBT/POP

Projektet vedrørende udvikling og forbedring af computermodeller (QSAR) i 2018 har resulteret i udvikling og forbedring af modeller for hormonforstyrrende effekter med fokus på skjoldbruskkirtlen thyroidea. Disse modeller kan bruges til at forudsige effekter på hjernens udvikling. Der er også udviklet modeller, der kan forudsige, om et stof aktiverer specifikke receptorer, der er involveret i dannelsen af kræft tumorer. QSAR modellerne kan bruges til at forberede regulering af forskellige stoffer, da det er muligt at screene for og identificere særligt bekymrende stoffer, der skader hjernens udvikling, virker hormonforstyrrende, er CMR (kræftfremkaldende, mutagene eller reproduktionsgiftige) eller skader miljøet.

Hovedindsats: Nano

Miljøstyrelsen har deltaget aktivt i EU-arbejdet med bidrag til Kommissionens udvikling af forslag til ændring af registreringsforpligtelserne under REACH, så der tages højde for stoffer på nanoform. Disse ændringer blev vedtaget i 2018. Ligeledes deltager Miljøstyrelsen i OECDs Working Party on Manufactured Nanomaterials, hvor de gældende testmetoder løbende bliver opdateret til også at kunne anvendes til test af nanomaterialer. Endelig deltager Miljøstyrelsen aktivt i ECHAs ekspertgruppe for nanomaterialer.

Der er nu indberettet for 4. år til det danske nanoregister, men kun få virksomheder har indberettet et mindre antal forbrugerprodukter med nanomaterialer, som kan frigives fra produkterne. I forlængelse af den tidligere ministers møde med aftaleparterne den 23. januar 2018 om kemiindsatsen, blev Miljøstyrelsen efterfølgende bedt om at iværksætte en række undersøgelser, som er blevet gennemført i 2018. Undersøgelsesernes foreløbige resultater peger i retning af, at aktiviteter som helpdesk og møder med brancheforeninger ikke har ændret ved billedet af, at antallet af registranter og registreringer i det danske nanoproduktregister er faldende og meget lavt. Et notat fra DTU indikerer, at de analysemetoder, der findes for nanomaterialer, er så komplekse, videnskrævende og omkostningsfulde, at det ikke med rimelighed kan siges, at der findes egnede analysemetoder, som virksomheder og myndigheder kan anvende. De gennemførte aktiviteter, som har haft til formål at identificere nanoprodukter, herunder også indberetningerne til det danske nanoproduktregister, har ikke givet grundlag for at træffe konkrete foranstaltninger for at beskytte miljø eller sundhed i Danmark. De gennemførte aktiviteter har også samlet informationer om andre landes nationale registre, hvor disse landes myndigheder på forespørgsel har oplyst, at de modtagne oplysninger - som i Danmark - ikke har givet grundlag for at træffe konkrete foranstaltninger for at beskytte miljø eller sundhed. Der er ligeledes indhentet informationer fra diverse databaser for nanomaterialer, herunder det Europæiske Kemikalieagenturs informationsportal EUON og DTUs nanodatabase (nanodb.dk).

4. Forskning og vidensopbygning

Hovedindsats: Forstærket forskningsindsats i hormonforstyrrende stoffer med styrket fokus på effekter hos mennesker

Center for Hormonforstyrrende Stoffer (CeHoS) blev igangsat i 2014 under den tidligere Kemikalieindsats 2014-2017. Med den nye indsats for 2018-2021 blev CeHoS forlænget og aktiviteterne udvidet, og formålet er at skabe den nødvendige viden og sikre kompetencer, der muliggør ny regulering af hormonforstyrrende stoffer. I aftalen er således afsat 34,3 mio. kroner til at styrke vidensopbygningen og forskningen i hormonforstyrrende stoffer med styrket fokus på effekter hos mennesker, og der blev indgået kontrakt for den nye bevilling primo april 2018.

Centret har igangsat flere projekter, som tilsammen adresserer tre vigtige fokusområder med det overordnede formål bedre at kunne beskytte befolkningen mod hormonforstyrrende effekter i fremtiden. De tre prioriterede områder dækker:

- a) Hormonforstyrrelser tidligt i livet og betydning for helbred senere i livet med fokus på reproduktion, herunder identificering og verificering af tidlige markører.
- b) Beskrivelse af virkningsmåder, inklusive nye virkningsmekanismer, som kan føre til hormonforstyrrelser: ny viden til at udvikle bedre testmetoder for identifikation af kemikaliers hormonforstyrrende potentiale hver for sig og i kombination
- c) Kortlægning af befolkningens udsættelse for hormonforstyrrende stoffer: effekt af regulering og identificering af data gaps.

Centerets årlige informationsdag blev afholdt 1. november 2018. Som noget nyt i den igangværende fireårsperiode afholdes også en såkaldt intern forskerworkshop en gang årligt. I 2018 afholdtes den den 12. november på Rigshospitalet.

./ Der henvises endvidere til notat fra CeHoS, der vedlægges som bilag til Fødevarerstyrelsens og Miljøstyrelsens notat af 8. februar 2019 om årlig screening af forskningsindsatsen/status for 2018.

Hovedindsats: Allergicenter

Videncenter for Allergi har som overordnet formål at fortsætte den målrettede videnopbygning om allergifremkaldende stoffer til understøttelse af myndighedernes forebyggende arbejde, herunder særligt at danne et videnskabeligt grundlag for regulering og kommunikation sindsatser.

Centeret blev oprettet i 2001 og blev senest forlænget ved Kemiindsatsen 2018-21 med en årlig bevilling på 4,725 mio. kroner. Herudover har videncenteret haft yderligere bevillinger fra forskellige fonde, så budgettet har været på ca. 10 mio. kroner i direkte udgifter i 2018.

Fokus for centrets arbejde i 2018 har været:

- Overvågning af forekomsten af allergi over for kemiske stoffer. Data udtrækkes fra en national database, som nu dækker indberetninger fra 100 % af alle hospitalsafdelinger og 20% af privatpraktiserende læger inden for det dermatologiske speciale. Derudover følges hyppigheden af allergi fra offentliggjorte artikler i Europa. Specifikt er der lavet en analyse for perioden 2007-2017, hvor gennemsnittet i forekomsten af allergi i Europa var ca. 20%. Der er således grund til at tro, at forekomsten af allergi over for kemiske stoffer også har udviklet sig i Danmark siden 2006 niveauet på 10 %.
- Parfumeallergi, der er i stigning blandt voksne eksempatienter, specielt blandt yngre og kvinder. Det er især et parfumestof, limonene, der hyppigt udløser allergi.
- Nikkelallergi, hvor der har været et stort fald siden nikkelreguleringen blev indført i 1991. Imidlertid er der stadig ca. 10 % af de yngre voksne kvinder, som har nikkelallergi. I 2018 er det desuden vist, at også kort, gentagen kontakt med genstande, der frigiver nikkel, kan give allergisk nikkeleksem.
- Allergi over for MI og andre isothiazolinoner, som har været årsag til en epidemi af kontaktallergi i Danmark. Blandt andet vha. dokumentation opsamlet af videncenteret blev det i 2018 besluttet i EU, at indføre en meget restriktiv grænse for, hvornår kemiske blandinger med MI skal mærkes som allergifremkaldende. I 2018 er der dog blevet påvist nye kilder (læderprodukter) og andre kemiske varianter (OIT=octylisothiazolinone) som årsag til allergiske reaktioner.
- Allergi overfor akrylater, som kan anvendes både i forbrugerprodukter og medicinske sammenhænge. Centeret har deltaget i en europæisk undersøgelse om forekomsten af allergi over for negleprodukter, som konkluderede, at der er behov for en begrænsning af de tilladte mængder af akrylater i disse produkter.

Videncenter for Allergi har i 2018 offentliggjort 32 videnskabelige artikler i internationale tidsskrifter, og der er afsluttet 2 ph.d.-studier. Ud over forskningsaktiviteten har centeret en stor formidlingsaktivitet med mange videnskabelige og populære foredrag, nyhedspresse og drift af hjemmeside.

./ Der henvises endvidere til notat fra Videncenter for Allergi, der vedlægges som bilag til Fødevarerstyrelsens og Miljøstyrelsens notat af 8. februar 2019 om årlig screening af forskningsindsatsen/status for 2018.

Hovedindsats: Forskningsprojekter mellem DTU Fødevareinstituttet og Fødevarestyrelsen

Fødevareforlig 3 har indeholdt forskning omkring kemi i fødevarer. Fokus har været beskrevet i tre delprojekter vedrørende henholdsvis:

- Kombinationseffekter
- Analysemetoder
- Risk-benefit-vurderinger.

Fødevareforlig 3 har kørt fra 2015-18, hvorfor 2018 har været afslutningen på projekterne, som dog delvist videreføres fra 2019 under Ny Fælles Kemiindsats 2018-21.

Projektet om kombinationseffekter handler om at tilvejebringe nye toksikologiske data og udvikle værktøj til vurdering og håndtering af kombinationseffekter (cocktaileffekter). Formålet er, at tilvejebringe mere information om kemiske stoffers sundhedsskadelige effekter – både individuelt og i ”cocktails”. Projektet indeholder udvikling af nye koncepter og beregningsmetoder til vurdering af kombinationseffekter af kemiske stoffer fra fødevarer og andre kilder samt undersøgelser af mekanismer bag kemiske stoffers påvirkning af mandlig reproduktion. Dette forventes at kunne bidrage til en forbedret risikovurdering af kemiske stoffer. Alle delprojekter er færdige og forventes af rapporteret i foråret 2019.

Projektet om analysemetoder fokuserer på udvikling af screeningsmetoder, nye analytiske teknologier og nye udfordringer. Formålet er at styrke metodegrundlaget for den kemiske fødevarerovervågning/beredskab. Screeningsmetodeudviklingen har omfattet naturlige toksiner – eksempelvis pyrrolizidinalkaloider og mykotoksiner, hvoraf de sidstnævnte dannes af skimmelsvampe - og afsmitning fra fødevarer kontaktmaterialer. I 2018 har fokus været på generiske ekstraktion, så prøver kan forberedes til samtidig analyse for fx mykotoksiner, spor af antibiotika, pesticider og forureninger. Ny analytisk teknologi har omhandlet udvikling af nye koncepter til hurtig bestemmelse af mykotoksiner. Nye udfordringer har omfattet nanopartikler og mikroplast i fisk. I 2018 er arbejdet med udvikling af metoder til påvisning af især metalbaserede nanopartikler i kontaktmaterialer, fødevarer og biologisk væv blevet afsluttet.

Projektet om risk-benefit-vurderinger har fokuseret på at kvantificere positive og negative sundhedseffekter med henblik på udførelse af helhedsvurderinger (risk-benefit), beregning af sygdomsbyrde og rangering af fødevarerelaterede risici i Danmark. Generelt er påbegyndte opgaver fuldført ultimo 2018. De væsentligste fremskridt i 2018 er sket indenfor arbejdet med substitutionsmodellen, hvor der nu benyttes probabilistiske data, som er en vigtig del af arbejdet med at kvantificere de sundhedsmæssige fordele ved en kost, der følger de danske kostråd. Et andet område er de matematiske programmeringer, som er brugt til at estimere det optimale indtag af fisk, hvor modellen er blevet udvidet til også at omfatte priser på fisk, dvs. omkostninger for forbrugeren. Derudover er der inkluderet en kvantitativ helhedsvurdering af hørfrø.

Der henvises endvidere til notat fra DTU Fødevareinstituttet, der vedlægges som bilag til Fødevarestyrelsens og Miljøstyrelsens notat af 8. februar 2019 om årlig screening af forskningsindsatsen/status for 2018.

5. Kontrol og overvågning

Hovedindsats: Kontrol i forhold til REACH og CLP

Kemikalieinspektionen fortsatte i 2018 tilsynskampagnen fra 2017 vedrørende byggemarkeders overholdelse af informationspligten i REACH. Ifølge REACH art. 33, stk. 2, er en leverandør ved

forespørgsel forpligtet til indenfor 45 dage at oplyse, om der findes særligt problematiske stoffer i produktet. Kampagnen havde fokus på muligt indhold af ftalater i forbrugerprodukter lavet af blød plast/PVC. Kemikalieinspektionen modtog et korrekt svar ud af de 10 produkter, hvor byggemarkederne var forpligtet til at svare. Her erkendte byggemarkedet indholdet af ftalaterne DIBP og DBP i produktet inden for de 45 dages svarfrist. Fem ud af otte byggemarkeder svarede ikke korrekt. Kemikalieinspektionen indskærpede reglerne over for disse fem byggemarkeder. Resultatet af denne kontrol offentliggøres foråret 2019.

Kemikalieinspektionen har forsat i regi af det fælles EU-projekt (FORUM-REF 6-projektet) gennemført kontrolkampagne omkring kontrol af klassificering og mærkning af kemiske blandinger. I 2018 var fokus på klassificering og mærkningen af godkendte træbeskyttelsesmidler og dermed kontrol af, om de biocidholdige produkter overholder de stillede krav i Miljøstyrelsens godkendelse. Kontrollen omfattede 13 træbeskyttelsesmidler. Fire af produkterne fik indskærpelser om mangler i forhold til CLP og/eller biocidreglerne. Resultatet vil fremgå af den fælles EU afrapportering ultimo 2019.

Kemikalieinspektionen har sammen med Toldstyrelsen og sammen med 12 andre EU-lande i 2018 udført kontrol af, om eksportforsendelser af farlige kemikalier var registreret korrekt jf. PIC forordningen (Prior Informed Consent). Kemikalieinspektionen konstaterede tre overtrædelser ud af 11 eksporter. Kemikalieinspektionen har indskærpet overfor en dansk virksomhed om manglende regelefterlevelse af PIC forordningen. Kemikalieinspektionen har videresendt de to øvrige overtrædelser til en anden ansvarlig myndighed i EU. EU-rapporten kan læses her: https://echa.europa.eu/documents/10162/0/forum_project_on_control_of_pic_en.pdf/cc3f86b4-62b0-1ba6-da32-e6f6601ed518

Hovedindsats: Kontrol i forhold til biocidforordningen

I 2018 kontrollerede Kemikalieinspektionen skadedyrsbekæmperes opbevaring og markedsføring af biocidholdige produkter. Der blev kontrolleret fire skadedyrsbekæmpere og kontrollen blev afsluttet med en politianmeldelse samt tre virksomheder uden overtrædelser.

Kemikalieinspektionen har i 2018 kontrolleret hestemidler. Kontrollen har udelukkende haft fokus på e-handel. 10 virksomheder er blevet kontrolleret. Kontrollen er afsluttet med 10 indskærpelser og heraf blev to politianmeldt.

Kemikalieinspektionen har ført kontrol hos forhandlere og importører af biocider for, om der sælges ulovlige produkter. Der blev ført kontrol hos 197 importører og forhandlere. Der var overtrædelser af biocidreglerne hos 50 virksomheder, de hyppigste overtrædelser var salg af danske midler, som ikke mere var lovlige at sælge eller besidde, næst hyppigst var ulovlig og vildledende markedsføring af produkter med biocidfunktion, som ikke var godkendt. Endeligt blev der fundet seks ulovligt importerede produkter.

Ved kontrollen med forhandlerne blev der udtaget biocidprodukter, som blev analyseret for, om indholdet stemte overens med godkendelsen af produktet. Resultatet af denne kontrol offentliggøres foråret 2019.

Endvidere har Kemikalieinspektionen kontrolleret markedsføring af algedmidler. Kontrollen omfattede en forudgående informationsindsats hos byggemarkederne om reglerne for markedsføring af algedmidler med henblik på at undgå salg af algedmidler, som ikke er godkendt af Miljøstyrelsen. Derefter fulgte Kemikalieinspektionen op med stikprøvekontroller hos forhandlere. Resultatet af denne kontrol offentliggøres foråret 2019.

Endelig gennemførte Kemikalieinspektionen en kampagne, hvor ulovlig markedsføring på internettet af gasningsmidler til bekæmpelse aff.eks. muldvarpe og mosegrise blev kontrolleret. Via søgninger på nettet fandt Kemikalieinspektionen 15 hjemmesider, som markedsførte Karbid til bekæmpelse af muldvarpe og mosegrise. Kemikalieinspektionen indskærpede salgsstop overfor alle virksomhederne. Alle virksomheder har efterkommet indskærpelsen.

Hovedindsats: Kontrol med forbrugerprodukter, herunder styrket importkontrol

Kemikalieinspektionen kontrollerede i 2018 indhold af ftalater i legetøj og SCCP (andre plastblødgørere) i legetøj og småbørnsprodukter. Kemikalieinspektionen kontrollerede 64 legetøjsprodukter, der blev udtaget fra 19 forskellige forhandlere. Resultatet af denne kontrol offentliggøres i foråret 2019.

Endvidere har Kemikalieinspektionen kontrolleret, om reglerne overholdes i forhold til, at der ikke må anvendes ulovlige fluorholdige drivhusgasser i hårprodukter. Ved kontrollen blev indholdsdeklarationen på 200 hårprodukter kontrolleret. Kontrollen fokuserede især på salg fra netbutikker. 10 produkter indeholdt HFC-152a. Kemikalieinspektionen har indskærpet et salgsstop mod disse 10 produkter. En enkelt importør fik endvidere et påbud om at tilbagetrække et produkt fra deres forhandlere i Danmark.

Desuden gennemførte Kemikalieinspektionen en kontrol af læderprodukter for overholdelse af forbuddet mod krom (VI). Samtidig blev produkterne undersøgt for muligt indhold af kobolt som led i et forbrugerprojekt om indhold af kobolt i læderprodukter som kilde til allergi. Resultatet af denne kontrol offentliggøres foråret 2019.

Videre foretog Kemikalieinspektionen i 2018 en kontrol af god fremstillingspraksis (GMP) hos virksomheder, der producerer kosmetik, med udgangspunkt i den EU harmoniserede standard DS-ISO 22716 om retningslinje for vurdering af fremstillingspraksis. Kemikalieinspektionen kontrollerede fire virksomheder og vurderede, at de fire virksomheder har iværksat passende procedurer og indrettet lokaliteterne således, at deres kosmetiske produkter kan fremstilles i overensstemmelse med god fremstillingspraksis.

Endelig deltog Kemikalieinspektionen i et fælles-nordisk kontrolprojekt, om give-away produkter overholder reglerne om indhold af regulerede kemiske stoffer (Give-away produkter (reklamegaver) er produkter, som en virksomhed giver gratis væk, oftest til salgsfræmmende formål (branding)). I den danske del har Kemikalieinspektionen kontrolleret 14 elektriske og elektroniske produkter og to tekstilprodukter. Kontrollen viste, at langt de fleste overholdt reglerne, dog var der to produkter, som indeholdt bly over grænseværdien i henhold til EU's RoHS-regler. Kemikalieinspektionen har derfor indskærpet salgstop mod det ene produkt. Det andet produkt blev ud fra en samlet vurdering anset som mindre alvorligt. Samlet er der kontrolleret mere end 100 firmaer, primært importører og distributører i de nordiske lande. Ca. 250 produkter er kontrolleret. Fællesrapporten om kontrolprojektet offentliggøres maj 2019.

Kemikalieinspektionen har i 2018 haft fokus på både import og øget e-handel og sammenhængen herimellem. Via samarbejdsaftalen med Toldstyrelsen er der sikret beslaglæggelse af ulovlige produkter fra tredjelande, som insektrepellent, fiskegrej, rottegift og mølkugler. Disse beslaglæggelser indgår i Kemikalieinspektionens opgørelse af indberetninger, som Inspektionen modtog 415 af i 2018. Der blev afsluttet 466 indberetninger i 2018 (der bliver løbende overført indberetninger fra forrige år, der bliver afsluttet året efter).

I forbindelse med kontrolkampagnerne har der været fokus på at udtage produkter fra e-handelssider til undersøgelse/analyser, som f.eks. under algemiddelkampagnen, hestemidler, ulovlige fluorholdige drivhusgasser i hårprodukter og give-away produkt kampagnen. Øget fokus på import og e-handel er sammen med de øvrige kontrolkampagner med til at sikre, at ulovlige produkter ikke når ud til butikkerne/forbrugerne.

Miljøstyrelsen har – som led i at styrke importkontrollen - derudover afholdt en workshop med relevante interessenter om importkontrol og e-handel. På workshoppen tilsluttede interessenterne sig en ambition om en fælles indsats mod import af varer med ulovlige kemikalier. Ambitionen bliver drøftet i Kemikalieforum med henblik på at iværksætte opfølgende initiativer til at forebygge import af varer med ulovlig kemi. Der vil herunder være tale om en forebyggende kontrolindsats bestående af information rettet mod virksomheder og forbrugere. Indsatsen skal forebygge import af varer med ulovlig kemi samt hjælpe med at forhindre, at forbrugerne uvidende kommer til at indkøbe produkter med skadelig kemi.

Miljøstyrelsen har evalueret sin praksis for notifikationer til RAPEX-systemet, hvorefter EU-medlemslande har pligt til notificere produkter til det fælles europæiske informationsudvekslingssystem, RAPEX, hvis der identificeres produkter på markedet, som udgør en alvorlig risiko. Evaluering af praksis viser, at Danmark generelt ikke indberetter så mange produkter, som visse andre medlemslande. Forskellen skyldes blandt andet, at Danmark i overensstemmelse med forordningen kun notificerer produkter, der udgør en alvorlig kemisk risiko, mens en del EU lande notificerer produkter i RAPEX ved enhver overtrædelse af lovgivningen uanset risikoen ved produktet. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at en indberetning af et produkt til RAPEX systemet som udgangspunkt skal ske på baggrund af en konkret risikovurdering, der viser, at produktet udgør en alvorlig risiko. Der kan dog være tilfælde, hvor en overtrædelse automatisk medfører en alvorlig risiko, og i de tilfælde vil det ikke være nødvendigt med en risikovurdering. Den danske fremgangsmåde sikrer, at det kun er produkter, som udgør en alvorlig risiko, der notificeres, og samtidig sikres det, at forbrugerne kun advares, når der reelt er en risiko ved produktet.

Arbejdet med at evaluere sanktionspraksis i Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion i aftaleperioden med henblik på mulig skærpelse af sanktionerne overfor ikke mindst gentagne overtrædelser af regler pågår. Evalueringen forventes at foreligge senest primo 2020.

Hovedindsats: Undersøgelse af forbrugerprodukter

Miljøstyrelsen har i 2018 offentliggjort seks undersøgelser om kortlægning og risikovurdering af kemikalier i forbrugerprodukter. Undersøgelserne vedrører produkter som cykelhjelme, anilin i kridt, fluorstoffer i kosmetiske produkter og kosmetiske produkter, der anpriseres som 'probiotisk' eller 'præbiotisk'. I to undersøgelser om 'gør-det-selv projekter' i hjemmet og "parfume og andre organiske stoffer i squishy legetøj" blev der påvist en mulig sundhedsrisiko. Det medfører, at der i 2019 vil blive igangsat opfølgende undersøgelser på begge områder.

På grundlag af analyseresultaterne, risikovurdering og de informationer, Kemikalieinspektionen indhentede fra importører/producenter af squishy legetøjsprodukterne, har alle distributører og importører, på nær en importør, valgt at stoppe salget og har tilbagekaldt squishy legetøjsprodukterne fra deres kunder. Squishy legetøjsprodukterne fra undersøgelsen er notificeret i RAPEX.

Miljøstyrelsen har igangsat yderligere fire nye undersøgelser i 2018 om kemikalier i forbrugerprodukter, som forventes publiceret i 2019. Det drejer sig om kortlægning af kemiske stoffer i rengøringsmidler, migration af monomerer (afgivelse af de molekyler, der udgør byggestenene i plast) i legetøj, risikovurdering af fremkaldere i termopapir og Krom VI og kobolt i lædervarer.

Hovedindsats: Kontrol og kompetenceudvikling af tilsynsførende mv.

Fødevarestyrelsens tilsynsførende instrueres i, at de skal kontrollere kemi i forbindelse med de ordinære tilsyn af fødevarevirksomheder. Dette sker fx i forbindelse med afholdelse af roadshows i Fødevarestyrelsens fødeveenheder. Der er afholdt roadshows om fødevarekontaktmaterialer, akrylamid, tilsætningsstoffer og desinfektionsmidler.

Der er desuden afholdt kurser for de tilsynsførende om fødevarekontaktmaterialer (plast), grundkurser om tilsætningsstoffer og kemiske forureninger og pesticidrester i fødevarer samt specialiseringskurser om tilsætningsstoffer og aroma og om kemiske forureninger.

I tre erfa-grupper indenfor områderne fødevarekontaktmaterialer, kemiske forureninger og tilsætningsstoffer drøftes kontrolrelevante emner med de tilsynsførende.

Hovedindsats: Ny kontrol af biocidrester i fødevarer

I 2018 blev der igangsat kontrol af rester af biocider i fødevarer. Som pilotprojekt blev der i 2018 udtaget prøver af mælk, som blev analyseret for jod som restindhold af desinfektionsmidler. Yderligere kontrol med anvendelse af biocider i fødevarevirksomheder mv. samt gennemførelse af relevant analytisk kontrol er under planlægning for 2019.

EU-strategi

Hovedindsats: Ftalater i fokus

Efter dansk pres om at forbyde fire hormonforstyrrende ftalater i en lang række produkter, der anvendes i vores hverdag, blev EU's medlemslande enige om et forbud. Forbuddet vil omfatte en lang række forbrugerprodukter til indendørs brug og produkter, hvor der er direkte kontakt. Det kan fx være pilatesbolde, badeforhæng og regnjakker. Forbuddet blev enstemmigt vedtaget af EUs medlemslande i sommeren 2018 og offentliggjort i EU-tidende den 18. december 2018. Forbuddet gælder fra d. 7. juli 2020, hvorefter der ikke længere må markedsføres produkter, som indeholder ftalaterne DEHP, BBP, DBP og DIBP i produkter til indendørs brug og produkter, hvor der er direkte kontakt.

Danmark rejste problemstillingen i 2009 og har siden presset på for et forbud. Forslaget til EU-forbud er udarbejdet af Danmark i samarbejde med Det Europæiske Kemikalieagentur (ECHA). Forslaget er begrundet i, at den samlede udsættelse for de fire ftalater fra kilder som forbrugerprodukter, indeklimate og fødevarer er for høj. De enkelte produkter udgør meget sjældent en risiko. Det er første gang et forbud er baseret på den samlede udsættelse.

Hovedindsats: Strategi for, hvilke stoffer der skal sættes ind over for

Fødevarestyrelsen og Miljøstyrelsen vil med udgangspunkt i notat af 8. februar 2019 om årlig screening af forskningsindsatsen – status for 2018 med bilag 1-3 (notater fra hhv. CeHOS, Videncenter for Allergi og DTU Fødevareinstituttet) prioritere arbejdet med en række konkrete stoffer / områder i 2019 med mulighed for at fortsætte arbejdet over en længere periode. Notatet med bilag er vedlagt denne statusredegørelse.

2018 er første år af en fireårig indsats for CeHoS og Videncenter for Allergi. CeHoS, Videncenter for Allergi og DTU har udarbejdet de ovennævnte notater, som redegør for deres forskningsindsatser

under Kemiindsatsen. Notaterne fra de tre forskningsinstitutioner for dette første år af Kemiindsatsen peger kun i begrænset omfang på konkrete kemiske stoffer. Ud over resultater og viden, som genereres i forskningsindsatserne under Kemiindsatsen, modtager styrelserne løbende input til, hvilke konkrete kemiske stoffer der er behov for at vurdere og håndtere. Inputtet består fx af EUs vurderinger og viden fra EUs varslingsystemer samt den rådgivning, forskningsinstitutioner yder i forbindelse med regeltilblivelse og rekvirerede risikovurderinger. Resultater fra den løbende kontrol indgår også i prioriteringen.

Udvælgelsen af stoffer på prioriteringslisten sker ud fra viden om stoffernes farlighed og eksponeringsrisiko. Den samlede vurdering og prioritering foregår årligt og tager afsæt i de modtagne input fra forskningsinstitutionerne CeHoS, Videncenter for Allergi og DTU Fødevareinstituttet.

Projekterne på Fødevareinstituttet påbegyndes i 2019, da de politisk prioriterede indsætter på DTU i 2018 var afslutningen af aktiviteterne under det tidligere Fødevareforlig 3. Resultaterne af den igangsatte forskning vil løbende blive offentliggjort i hele perioden. DTU Fødevareinstituttet arbejder i forskningsindsatserne under Kemiindsatsen med at udvikle og indarbejde nye metoder til risikovurdering af kemiske stoffer i fødevarer:

- Screeningsmetoder til analyser af mange kemiske stoffer på én gang
- Vurdering af cocktails af kemiske stoffer
- Sammenhængen mellem kemiske stoffer og tarmbakterier
- Helhedsvurderinger forskellige kostmodeller – risk-benefit vurderinger ift. kemisk fødevarsikkerhed og ernæring.

På hormonområdet offentliggjorde CeHoS den 31. oktober 2018 en rapport med det faglige baggrundsmateriale til, at Danmark kan gå videre med at udarbejde en liste over hormonforstyrrende stoffer, gerne i samarbejde med andre EU-medlemsstater. Dette arbejde er igangsat under den tidligere Kemikalieindsats 2014-17, men blev afsluttet under den nuværende indsatsperiode. Miljøstyrelsens arbejde i 2019 vil også tage udgangspunkt i denne rapport.

Prioritering af fremtidig indsats

Fødevarestyrelsen og Miljøstyrelsen vil med udgangspunkt i ovenstående prioritere arbejdet med en række konkrete stoffer/områder i 2019 med mulighed for at fortsætte arbejdet over en længere periode. Arbejdet vil omfatte EU forhandlinger om fælles europæisk regulering, målrettet kontrol og information til erhverv og forbrugere. Med tilvejebringelse af ny viden om stoffernes risiko og udvikling af nye vurderingsmetoder vil prioriteringslisten løbende blive tilpasset.

På baggrund af en screening, herunder jf. CeHoS rapporten fra 2018, vil Miljøstyrelsen prioritere arbejdet med følgende stoffer på hormonområdet:

- Bisphenol AF (udarbejdelse af forslag til REACH Kandidatlisten over særligt problematiske stoffer i samarbejde med Sverige).
- Solfiltret 4-MBC (udarbejdelse af analyse vedrørende behov for yderligere regulering).
- Miljøstyrelsen finder det også relevant at foretage opdateringer af vurderinger for stofferne Butylparaben, triclosan og Butylated hydroxyl-anisole; BHA med henblik på at vurdere behov og muligheder for yderligere regulering.

På allergiområdet vil Miljøstyrelsen prioritere indsats inden for følgende områder:

- Udarbejde klassificeringsforslag for relevante parfumestoffer som f.eks. kanelaldehyd samt eventuelt for stoffer foreslået af Videncenter for Allergi.
- Arbejde for en supplerende klassificering af en epoxyforbindelse som allergifremkaldende.

På baggrund af den indledende screening, vil Fødevarestyrelsen prioritere arbejdet med:

- Fluorerede stoffer i fødevarer og fødevareremballage, herunder mulighederne for et dansk forbud mod anvendelse af organiske fluorforbindelser i fødevarerkontaktmaterialer af pap og papir.
- Procesforureninger – akrylamid og PAH.

Hovedindsats: Indspil til non-toxic environment og opfølgning på REACH Review

Kommissionen er under 7. Miljøhandlingsprogram forpligtet til senest i 2018 at fremlægge en strategi for et giftfrit miljø. Danmark fremsendte 18. april 2018 tekniske input til, hvad denne strategi kan og bør indeholde. Kommissionen offentliggjorde 5. marts 2018 deres gennemgang af EU's kemikalielovgivning, REACH (REACH review). Danmark har gennem 2018 haft fokus på implementering af konklusionerne fra reviewet samt behovet og mulighederne for yderligere handling. Danmark fremsendte 16. april 2018 kommentarer til REACH reviewet, hvor der udtrykkes støtte til de 16 aktiviteter, der peges på i reviewets konklusion, og samtidig påpeges 12 yderligere aktiviteter, hvor der er behov for handling. Som opfølgning på kommentarernes samlede Danmark REACH-UP kredsen med det formål, at ligesindede lande kunne gå sammen om at rejse behovet for yderligere handling i EU, herunder blandt andet at åbne forordningens tekst for at inkludere nogle af de 12 yderligere aktiviteter. Der var ikke fælles opbakning fra REACH-UP kredsen til at tage dette op på et rådsmøde på daværende tidspunkt. I sommeren 2018 sendte ministre fra Finland, Frankrig, Tyskland, Letland, Litauen, Luxemborg, Nederlandene, Norge, Slovakiet og Sverige et samlet brev til Kommissionen, hvori de udtrykte seriøs bekymring omkring den manglende fremdrift fra Kommissionens side til at videreudvikle EU's kemikaliepolitik, hvilket også er nødvendigt for at opnå en cirkulær økonomi. Miljø- og fødevarerministeren blev medunderskriver af brevet i september 2018. Implementeringen af de 16 aktiviteter i REACH reviewet bliver løbende diskuteret på møder mellem EU-landenes kompetente myndigheder (CARACAL), hvor Danmark også bidrager blandt andet til diskussioner omkring anvendelse af forsigtighedsprincippet.

Hovedindsats: Mulighederne for afholdelse af en europæisk/international kemikonference afsøges

Kommissionen gennemfører i øjeblikket en række analyser af den eksisterende kemikalieregulering, som enten er blevet offentliggjort (REACH review) eller forventes at blive offentliggjort primo 2019 (Refit af anden kemikalielovgivning end REACH). Disse analyser danner grundlag for diskussioner på EU-niveau af, hvordan EUs kemikalielovgivning kan videreudvikles og optimeres til fordel for både borgere, virksomheder og myndigheder. Den kommende EU-kommission tiltræder i efteråret 2019. Danmark er i dialog med Kommissionen om afholdelse af en fælles konference i Bruxelles ultimo juni 2019, der vil være et optimalt tidspunkt til diskussioner om fremtidens kemikaliepolitik.